

N:o 48.

Af herr **K. G. Karlsson** i Göteborg m. fl., om *skrifvelse till Kongl. Maj:t angående beskattningen af hvitbetssockertillverkningen i riket.*

Den storartade utveckling, som den svenska betsockerindustrien förett under senaste årtionde, är ju egnad att väcka tillfredsställelse och glädje hos en hvar med blick och intresse för landets näringslif. Ännu under tillverkningsåret 1880—81 uppgick mängden här i landet fabricerad råsocker endast till 1,596 ton. Tio år senare — 1890—91 — hade man redan uppnått 20,631 ton, och tillverkningsåret 1900—1901 har kvantiteten i Sverige tillverkad råsocker sprungit upp till 114,734 ton.

Ser man på mängden afverkade betor, fattar man genast, hvilken alltjemt stigande betydelse denna industri har äfven för jordbruket i de delar af landet, som lämpa sig för betodling. Tillverkningsåret 1880—81 afverkades 19,290 ton betor, 1890—91 ej mindre än 218,229 och 1900—01 slutligen 875,911 ton. Efter allt hvad man sport, finnes grundad anledning antaga, att nu pågående kampanj kommer att uppvisa ännu högre siffror.

Som bekant, har emellertid denna snabba uppblomstring till stor del sin grund i en högt tilltagen skyddstull. Ursprungligen var sockertullen en finanstull, lagd å en vara, som i högre eller lägre grad betraktades som en lyxartikel och öfverflödsvara. Under årens lopp har denna tull emellertid erhållit en tvåfaldig karakter, i det den dels afser att skydda den inländska sockerindustrien och dels att skaffa staten inkomster, sålunda varande *både* en skyddstull och en finanstull. Denna sistnämnda karakter måste den dock mer och mer förlora, allt efter som den inhemska sockertillverkningens tillväxt minskade importen. För att ersätta den förlust, statskassan led genom denna minskade import, och till förekommande af

att sockerbruken, genom de höga priser, som dryga tullsatser satte dem i stånd att hålla, skulle göra en allt för oskäligen vinst, ålades dessa bruk år 1873 en särskild tillverkningsafgift. Efter åtskilliga jemkningar bestämdes år 1893, att denna tillverkningsafgift skulle sättas till ett belopp, motsvarande hälften af tullen å råsocker.

Som bekant, utgår dock denna tillverkningskatt icke efter den faktiskt tillverkade kvantiteten, utan efter ett *beräknadt* sockerutbyte af de vid bruken afverkade betorna. Denna beräknade utbytesprocent sattes till en början så lågt som till $6\frac{1}{4}\%$, oaktadt att den af Kongl. Maj:t för ärendets utredning tillsatta komitén föreslagit $7\frac{1}{2}\%$. En stigande betkultur i förening med förbättrade apparater hafva emellertid år från år höjt utbytesprocenten. Intressant är i detta afseende att taga del af uppgiften i »Bidrag till Sveriges officiella statistik för tillverkningsåret 1899—1900», enligt hvilken den »reducerade» utbytesprocenten i medeltal stält sig sålunda:

för tillverkningsåret 1890—	91	9,02
» »	91— 92	9,88
» »	92— 93	10,31
» »	93— 94	11,08
» »	94— 95	11,21
» »	95— 96	11,34
» »	96— 97	11,52
» »	97— 98	12,04
» »	98— 99	12,08
» »	99—1900	12,80

Enligt den vår motion åtföljande bil. 1, utgörande uppgifter, inhemtade å finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå, visade medelprocenten af utbytet 1900—01 en ytterligare höjning, i det den då uppgick till 13,12, som dock torde böra »reduceras» med ungefär 0,2 %, hvar efter skulle återstå 12,92.

Följden af denna oupphörliga stegring har blifvit, att man efter hand äfven måst höja den *beräknade* utbytesprocenten, efter hvilken skatten utgår. Alltid har dock den beräknade utbytesprocenten varit icke obetydligt lägre än den *verkliga*, hvarigenom statsverket under årens lopp gått miste om många millioner kronor, hvilka stannat i sockerfabrikanters ego.

Att i detta afseende råder ett missförhållande, som tarfvar ändring, torde ej af någon kunna bestridas. Statsmakterna hafva bestämt, att tillverkningskatten skall utgå med ett belopp, motsvarande halfva tullen, men

det sätt, hvarpå utbytet beräknas, gör denna bestämmelse fullständigt illusorisk, och en betydlig del af de stora belopp, som på denna väg tagas ur allmänhetens fickor, komma icke statsverket, utan fabrikanterna till godo.

Att det här icke rör sig om småbelopp, framgick redan af den beräkning, som herr J. H. G. Fredholm framlade i en reservation, hvilken han vid 1898 års riksdag lät åtfölja ett bevillningsutskottsbetänkande. Deri framhölls, att statsverket på grund af de förhållanden, vi ofvan påpekat, redan under åren 1890—97 gått miste om ej mindre än tio millioner kronor. Af den redan förut omnämnda bil. 1, som åtföljer vår motion, framgår, att sockerfabrikerna under senast förflutna tillverkningsår erlagt en skatt af i medeltal kronor 94,19 per ton, under det att halfva råsockertullen, hvilken skatten skall motsvara, utgör kr. 117,50 per ton. Detta gör en skilnad af kr. 23,31 per ton, och om man multiplicerar denna siffra med sockerfabrikernas sammanlagda utbyte af råsocker under 1900—01 — 114,734 ton — så erhåller man ett belopp af ej mindre än kr. 2,674,449,54, om hvilket staten gått miste på ett enda tillverkningsår.

Under förutsättning af samma tillverkning under ännu pågående kampanj som för 1900—01 kommer ju statsverkets förlust ej att nu bli fullt så stor, tack vare den förhöjning af den beräknade utbytesprocenten, som förra årets Riksdag vidtog. Men dock blir den tillräckligt stor — drygt en och en half million kronor — för att motivera en ändring i de grunder, efter hvilka skatten utgår.

Men det ofvan anmärkta missförhållandet är icke det enda, som åtföljer den form, hvarunder tillverkningskatten å socker här i landet uttages.

En annan olägenhet är den ojämnhet, hvarmed skatten utgår för de olika bruken, beroende på betornas större eller mindre sockerhalt och det använda maskineriets olika godhet. Af meranämnda bil. 1 framgår till exempel sålunda, att under det skatten per ton råsocker under 1900—01 vid Keflinge sockerbruk, som haft det högsta utbytet, varit kr. 84,25, så har den vid Säbyholms bruk, som haft lägsta utbytet, uppgått till kronor 100,82. Säbyholms bruk har sålunda erlagt kronor 16,57 mera i skatt per ton råsocker än Keflinge och alltså sammanlagdt under ett år betalt, i rundt tal, 150,000 kronor mera, än Keflinge med samma tillverkning skulle ha gjort. — Såsom i tablån framhålles, skulle skilnaden blifvit ännu större med nu gällande högre beräknade utbytesprocent. Och dock måste man väl oeftergiftigt fordra, att en skatt af denna art skall drabba alla bruken, så vidt möjligt, lika.

Ytterligare en olägenhet, som medföljer det på detta område nu rå-

dande systemet, är bristande stadga. Hvarje förslag till höjning af den beräknade utbytesprocenten — det må vara än så berättigadt och en oundviklig följd af utvecklingen — är egnadt att väcka oro och osäkerhet inom intresserade kretsar. Då man nu vet, hvilka stora kapital som äro engagerade i denna industri — se bil. 2 —, kan man lätt föreställa sig, att dessa ständiga rubbningar kunna ha en osund inverkan på landets affärslif.

Alla dessa olägenheter kunde man undvika genom att förändra sockerskatten från dess nuvarande form af råvaruskatt till *produktbeskattning*.

Den komité, som år 1892 framlade förslag till den form af sockerbeskattning, som ännu i hufvudsak är gällande, säger — sid. 39 — om produktbeskattningen, bland annat, följande: »en produktbeskattning, eller beskattnings af den färdiga varan, såsom i Sverige sker vid bränvinstillverkningen, synes väl vara det teoretiskt rigtiga. Rättvisare än på förut nämnda sätt — råvarubeskattning, saftskatt m. m. — träffas den färdiga varan. Några dolda premier förekomma ej, och hvarken inverkar beskattningen på betornas odlingssätt eller nödvändiggör den mer invecklade och kostsamma fabriksinrättningar och arbetsätt än sådana, som af förhållandenas egen natur betingas och skulle användas, äfven om icke någon sockerskatt finnes.»

På grund af de olägenheter, som komiterade funno vara förbundna med den vid produktbeskattning nödiga kontrollen, ansågo de emellertid, att »för närvarande» — 1892 — anledning ej fans att frångå det dittills i riket följda och efter betornas vikt lämpade beskattningssättet.

Om man emellertid ännu år 1892 kunde anse, att olägenheterna af en beskattnings icke voro tillräckligt stora för att motivera öfvergången till produktbeskattning, så tro vi, att dessa olägenheter — för att icke säga oegentligheter — nu nått en sådan höjd, att en snart sagdt tvingande nödvändighet föreligger att företaga en ändring i beskattningssättet.

Till de ofvan framhållna skälen för införandet af produktbeskattning kommer ytterligare ett, och detta ett skäl af betydande vikt. Ofvannämnda komiterade anförde bland skäl, som talade mot en ändring af det nu tillämpade beskattningssättet, att behovet af en förändring icke var så stort här i landet, der industrien ännu icke nått den utveckling, att utförsel kan ifrågasättas, och någon utförselgodtgörelse således icke behöfde medgifvas. Redan under debatten i kamrarna rörande komiterades förslag framhölls, att likasom komiterade sjelfva erkänna, att produktbeskattning är det teoretiskt rätta, så blir det också det enda praktiskt möjliga, då vår sockerindustri nått en sådan utveckling, att den fyller landets behof.

Praktiskt sedt, är denna utveckling redan uppnådd, och man kan

hvilket ögonblick som helst vänta att få höra klagomål öfver öfverproduktion, trots fabrikanternas försök att medelst sammanslutning förekomma detta. Men hvar skall man göra af öfverskottet? Förr eller senare uppstår frågan om *export*, och då måste den utförselgodtgörelse lemnas, om hvilken komiterade tala. Tillämpas då ännu vår nuvarande beskattningsmetod, så uppstå nya och stora svårigheter, ty att genom utförselpremier — vare sig öppna eller dolda — ytterligare minska statens redan kringskurna inkomst, torde man väl ej vara hugad. Om vi deremot införa produktbeskattning, så att till exempel skatten icke ifrågasättes förr, än varan uttages till förbrukning inom landet — så kallad konsumtionsskatt — så kan utförseln försiggå obehindrad af skattepålagor. Någon skatt skulle nemligen gifvetvis icke erläggas för hvad som exporterades, och tillverkarne undginge härigenom äfven ett *tillfälligt* utlägg af skatten — ett utlägg, som, då det såsom här kan gälla stora summor, blir betungande nog.

Vi kunna ju mycket väl förstå, att vårt förslag möjligen kommer att möta motstånd från sockerbruksidkares sida, ty medgifvas måste ju, att öfvergångstiden för dem åtföljes af åtskilliga olägenheter och kanske äfven kostnader. Dock torde dessa olägenheter lika litet vara oöfvervinneliga här i landet som i t. ex. Tyskland, der man äfven — såsom synes af i bil. 1 lemnad redogörelse för den utländska lagstiftningen på detta område — tidigare hade råvarubeskattning.

Af sagda redogörelse framgår, att Tyskland hade uteslutande betskatt ända till år 1888, då man öfvergick till en blandad betskatt och konsumtionsskatt, för att tre år senare fullständigt ställa sig på produktbeskattningens grund i form af konsumtionsskatt.

Äfven Österrike-Ungern har, efter försök med annan skatteform, öfvergått till konsumtionsskatt. Detsamma gäller om Holland. Och hvad beträffar Danmark, så har detta land aldrig tillämpat råvarubeskattningen på sockerindustrien, utan allt från början haft produktbeskattning.

I öfrigt hänvisande till meranämnda bilagor, våga vi påstå, att exemplen från utlandet starkt tala för att äfven vårt land bör låta sockertillverkningsafgiften taga form af produktbeskattning. Och vi kunna ej undertrycka den tanken, att ju längre man dröjer med att taga detta steg, dess större blifva äfven de olägenheter, som åtfölja det nu tillämpade tillvägagåendet, och dess häftigare motståndet mot eu reform i den rigtning, vi anse önskvärd.

Då emellertid frågan är af stor och vidtgående betydelse samt för behandling i detalj fordrar mångsidiga insigter och erfarenheter, anse vi, att den bör blifva föremål för en allsidig utredning, anordnad af Kongl. Maj:t.

På grund af hvad sålunda anförts, få vi härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, efter verkställd utredning, för Riksdagen framlägga förslag om sådan ändring i grunderna för hvitbetssockerbeskattningen, att skatten kommer att utgöras efter mängden af tillverkad socker och ej som nu efter mängden afverkad betor.

Anhållas om remiss till bevillningsutskottet.

Stockholm den 27 januari 1902.

K. G. Karlsson

Aug. Henricson

Elof Biesert.

Bilaga 1.

Uppgifter, inhemtade å Finansdepartementets Kontroll- och Justeringsbyrå.

Kortfattad redogörelse för sockerskattens form i de viktigare sockerproducerande länderna.

I nästan alla sockerproducerande länder i Europa är det inom landet tillverkade sockret underkastadt en skatt eller accis, som har karakteren än af en råmaterial-, än af en produktskatt. I det följande upptagas blott de länder, som hafva en mera betydande sockertillverkning.

Belgien.

Sockerskatten är här en råmaterialskatt, som beräknas efter volymen och egentliga vigten hos den ur hvitbetorna vunna saften och så, att normalutbytet för närvarande, sedan 1899, är fastställt till 2,000 gram socker för hvarje grad saftstyrka ur 1 hektoliter saft. 1° saftstyrka = 1,01 eg. vikt = 2,48 på Brix' areometer. Skatten på betsockret är 45 francs pr dt. Det råsocker, som här afses, motsvarar typerna 10—15 af den holländska standarden och 89 % polarisation.

Om den vid tillverkningen erhållna melassen ursockras vid fabriken, erlägges en tilläggsafgift, nemligen 5,5 % af den ursprungliga accisen, om osmos, och 7,4 % deraf, om s. k. Ausscheidung användes.

All betsaften passerar genom med räkneverk försedda mätapparater, och lagen innehåller stränga bestämmelser om afverkningsredskapens uppställning.

Under hela arbetstiden stå fabrikerna under tillsyn af flera kontrolltjenstemän.

Vid export restitueras eller rättare afskrifves på ogulden accis:

a) för raffinad af olika slag från 36,40 till	59,00	fres	pr dt.
b) för inhemskt råsocker af n:o 8—n:o 11 holländsk standard 40,95	»	»	»
» » » » » 11 d:o och deröfver	45,00	»	»

Tull.

Raffinad, allt efter renheten	45—59	fres	pr dt.
Råsocker af betor öfver n:o 18	50,56	»	»
Råsocker, alla slag, n:o 7—n:o 18	36,40—47,53	»	»

Dessutom uppbäres en tilläggsafgift af 10—15 % af tullbeloppet för socker af främmande ursprung.

Exportgodtgörelsens storlek begränsas af den bestämmelsen, att statens behållna inkomst af accis och tull måste uppgå till ett minimibelopp af 6 millioner fres pr år. Om denna summa ej är uppnådd vid årets slut, utdebiteras skilnaden på fabrikerna i förhållande till deras export. Om minimum öfverskrides, föres öfverskottet på nästa års tillgodohafvande.

Danmark.

Sockerskatten har allt ifrån början varit en fabrikatskatt, som stått i ett visst samband med tullen på socker. Genom lagen 1 april 1891 har sockerskatten, som förut varit högre, nedsatts till 2 1/4 öre pr pund (= 4 1/2 öre pr kg.), om sockret är mörkare än eller lika med n:o 19 holländsk standard. För ljusare socker höjes skatten med 1/7 eller till 2,57 öre pr pund (= 5,14 öre pr kg.)

Tullen är för raffinad	12 öre	pr kg.
» » » råsocker	6	» » »

Vid export afskrifves skatten, men någon exportpremie medgifves numera ej. I slutet af 1880-talet existerade en exportpremie af 1 1/2 öre pr kg.

Holland.

Hade länge ett skattesystem för betsocker, som nära liknade det belgiska, men genom lagen 29/1 1897 har skatten förändrats till en konsumtionsskatt.

För detta ändamål stå fabrikerna under statskontroll. Då sockret

lemnar fabriken, uttages ett prof af hvarje parti, och dess sockerhalt bestämmes på administrationens laboratorium.

Skatten utgör	
för bästa kandi	31,86 fl. pr dt.
» sekunda kandi	28,89 » » »
» melis, lump och andra raffinadsocker	27,00 » » »
» råsocker öfver 99 %	27,00 » » »
» andra råsocker	0,27 för hvarje procent.
socker dock minst 18 fl.	

Med afseende på kontrollen torde böra anmärkas, att lagen innehåller noggranna föreskrifter om fabrikernas portar och inredning, hvarjemte ritningarne till nya fabriker skola godkännas af finansministern.

Vid export af vare sig betsocker eller raffinad medgifves en exportpremie efter en med åren fallande skala, såsom följande tabell utvisar:

År	Betsocker.		Raffinad.	
	Premie pr dt. socker beräknadt efter 100 %	Maximum af premierna för alla fabriker.	Premie pr dt. raffinad och affall beräknade efter 100 %	Maximum af premierna för alla raffinaderier.
1901—02	1,90 fl.	2,100,000	0,22	300,000
1902—03	1,75 »	2,000,000	0,19	250,000
1903—04	1,60 »	1,900,000	»	»
1904—05	1,45 »	1,800,000	»	»
1905—06	1,30 »	1,700,000	»	»

Om premierna öfverskrida det uppgifna maximum, sänkas de i förhållande dertill.

Frankrike.

Här började man med en fabrikatskatt, i motsats med de flesta länder, men öfvergick 1884 till en betskatt efter ett visst beräknadt utbyte, men emedan öfverskottet öfver detta utbyte äfven beskattas, är skatten också delvis en fabrikatskatt.

För närvarande utgår skatten på följande sätt:

Det legala utbytet af betorna är fastställt till 7,75 % hvitt (raffineradt) socker. Med afseende på det utbyte utöfver 7,75 %, som fabrikan-

terna kunna erhålla, ega de enligt lagen 29 juni 1891 att välja mellan 2 beskattningssystem.

1) Regime de l'abonnement, bestående deri, att intill 7,75 % utbyte sockret beskattas med 60 frcs pr dt, utbytet mellan 7,75 och 10,50 med 30 frcs pr dt., och slutligen det utbyte, som öfverstiger 10,50 %, till hälften med 60, till hälften med 30 frcs pr dt. allt raffineradt socker.

2) Regime de l'impôt à l'effectif, bestående deri, att de fabrikanter, som före den 1 november hvarje år förklara sig föredraga en fabrikat-skatt, få räkna sig till godo 15 % af hela sin tillverkning såsom öfver-skott dragande halfva skatten eller 30 frcs pr dt.

Sockret från franska kolonierna beskattas på följande sätt:

a) råsocker och raffinad utom kandi 60,00 frcs pr dt.

b) kandisocker 64,20 » » »

c) socker användt till vinberedning 24,00 » » »

Skatten beräknas på raffinad.

Sockret från franska kolonierna har vid införseln till Frankrike rätt till en skattelindring motsvarande den, som tillkommer öfverskottet på det inhemska betsockret under föregående kampanj. För detta socker erlägges således halfva afgiften, 30 frcs pr dt.

Förutom hittills nämnda skatter och tullar erlägges, enl. lagen 7/4 1897, en tillverkningskatt af 1 frc pr dt. (beräknadt såsom raffineradt), om det konsumeras såsom råsocker, eller ock en raffineringsavgift af 4 frcs pr dt, om det införes i ett raffinaderi.

Tull.

Förutom inhemska skatt erlägga utländska råsocker en tilläggsskatt af 9 frcs pr dt, hvilken ej återgäldas vid export.

Utländska raffinadsocker erlägga en tilläggsskatt af 16 frcs eller minimum 10 frcs; den franska tulltaxan har nemligen dels en generaltariff, dels en minimitariff.

Skatten på allt socker utom raffinad beräknas efter dess antagna raffinadrendement, som för inhemska socker ej får understiga 65 % och för främmande betsocker ej 80 %.

Skattens erläggande kan ske såväl genom direkt inbetalning som på flera andra sätt såsom genom öfverföring till annan fabrik eller allmänt nederlag, genom exportbevis, genom melassens öfverförande till annan fabrik eller till utlandet.

Exportpremier. Enligt lagen 7/4 1897 beviljas visserligen rätt höga exportpremier, nemligen för

a) råsocker af 65—98 % (betsocker) eller 65—97 % kolonialsocker	3,50 fres pr dt
b) råsocker af resp. 98 och 97 % eller deröfver . .	4,00 » » »
c) raffinad	4,50 » » »

men dessa premiers belopp kunna af vederbörande lätt ändras och utgjorde i verkligheten under år 1900—1901

för a)	2,22 fres
» b)	2,54 »
» c)	2,86 »

Fabrikerna, såväl råsockerfabrikerna som raffinaderierna, stå under sträng kontroll, och för att betäcka konstnaderna för denna betala råsockerfabrikanterna 30 centimes pr ton afverkade betor och raffinaderierna 4 centimes pr dt för allt råsocker, som de mottaga.

För uppläggning af socker under statens kontroll finnas allmänna nederlag alldeles som för bränvin hos oss.

Slutligen äro både råsockerfabriker och raffinaderier skyldiga att betala tillståndsbevis med 125 fres om året.

Ryssland.

Skatten på sockertillverkningen omfattar dels en afgift för rättigheten, uppgående till 5 rubel pr 1,000 pud tillverkad socker, dels en konsumtionsskatt af 1 rubel 75 kopek pr pud socker af hvad renhetsgrad som helst. Af konsumtionsskatten erlägges 75 kopek pr pud, då sockret lem-
nar fabriken, och återstoden 1 rubel, i tre terminer, 1 juni, 1 september och 1 december.

Vid export restitueras skatten till samma belopp, som den blifvit debiterad.

I Ryssland förekommer således ingen vare sig direkt eller indirekt exportpremie, men för att underlätta exporten af och reglera priset på socker, existerar sedan 1895 en lag, enligt hvilken ministerrådet för hvarje tillverkningsår bestämmer

- 1:o den kvantitet socker, som får fritt försäljas inom landet,
 - 2:o den kvantitet socker, som fabrikanterna måste hålla i reserv för den händelse, att prisen skulle stiga utöfver de fastställda normerna, och
 - 3:o det maximipris, intill hvilket nyssnämnda reserverade mängd bör ligga orörd i fabrikerna, likasom villkoren för försäljningen af detta socker.
- Hvad som tillverkas utöfver den för den inhemska konsumtionen af-
sedda sockermängden betraktas såsom produktionsöfverskott och åläggas en

tillägsskatt af 1 rubel 75 kopek pr pud, så att detta öfverskottssocker alltså drager dubbel skatt. Öfverskottet fördelas mellan fabrikerna proportionellt mot deras tillverkning, dock så att 60,000 pud äro fria. Öfverskottssockret kan ej säljas inom landet, innan tillägsskatten blifvit betald. Det är likväl tillåtet för fabrikanterna att behålla sockret på nederlag utan något slags skatteinbetalning.

Om sockerpriset öfverstiger den antagna gränsen, ger finansministern tillstånd till utsläppande af socker från nederlagen i tillräcklig mängd för att sänka priset, i hvilket fall detta socker endast betalar den vanliga accisen af 1 rubel 75 kopek pr pud. För det till utlandet exporterade sockret restitueras uppburen skatt med undantag af tillståndsavgifterna. Skulle sockerprisen i utlandet stiga, kan ministerrådet på finansministerns förslag minska eller alldeles indraga skatterestitutionen vid export.

Tullen för utländskt socker utgör:

För råsocker 3 rubel pr pud,

» raffinad 4 » » »

Vid reexport af importeradt socker lemnas ingen »drawback».

1 pud = 16,38 kg. 1 rubel = 2 ²/₃ fres.

Tyskland.

Intill 1888 var skatten utslutande en betskatt, från 1888 till 1892 en blandad betskatt och konsumtionsskatt, nemligen dels en betskatt af 8 mark pr ton betor, dels en konsumtionsskatt af 12 mark pr dt. socker. Genom lagen af den 17 maj 1891 blef betskatten alldeles afskaffad och ersatt med en konsumtionsskatt af 18 mark pr dt. socker. Slutligen har genom lagen af den 27 maj 1896 skatten blifvit höjd till 20 mark pr dt.

Skatten uppbäres, när sockret lemnar statens kontroll för att öfvergå i allmänna handeln. För socker, som exporteras under statens kontroll, erlägges ej skatt.

En egendomlighet är, att socker, afsedt till kreatursfoder, kan efter passande denaturering befrias från skatt, alldeles som denaturerad bränvin.

För kontrollens skull böra fabrikerna vara så inrättade, att fabrikationens gång och de producerade kvantiteterna kunna kontrolleras, ända tills de lemna fabriken. Fabrikerna stå på detta sätt under ständig bevakning.

Förutom den egentliga konsumtionsskatten finnas ännu:

dels en tillverkningskatt, utgående efter tillverkningens storlek inom de särskilda fabrikerna, så att för en årstillverkning af 4 millioner kg.

råsocker eller derunder erläggas 10 pf. pr dt. socker, för en årstillverkning af 4—5 millioner kg. 12,5 pf.; för 5—6 millioner 15 pf. o. s. v. med en höjning af 2 1/2 pf. pr dt. för hvarje ökning i tillverkningen med 1 million kg.;

dels ännu en tillägsskatt, lika med exportpremien för råsocker, på de sockermängder, som i hvarje fabrik tillverkas öfver dess »kontingent».

Kontingenten för samtliga fabriker fastställdes för året 1896—97 till 1,700 millioner kg., och af denna summa hade hvarje fabrik sin andel, afpassad efter storleken af dess tillverkning under föregående åren. Kontingenten ändras för hvarje år på det sättet, att, om en ökning i den inhemska konsumtionen inträder, kontingenten ökas med dubbelt så mycket.

För 1901—02 är kontingenten fastställd till 20,790,002 dt.

Vid export beviljas en exportpremie till följande belopp pr dt.:

a) för råsocker med minst 90 % polarisation och för raffinad med minst 90 % men mindre än 98 % polarisation	2,50 mk.
b) för finaste raffinerad med minst 99 1/2 % polarisation	3,55 »
c) för hvarje annat socker med minst 98 % polarisation	3,00 »

Tullen för allt socker, både i fast och flytande form, är 40 mk. pr dt. Socker, som importeras till fabrik för att förädlas, äsättes en tull af 20 mk. och står derefter under statens kontroll.

Österrike—Ungern.

Till en början användes här en s. k. pauschskatt, d. v. s. att skatten beräknades efter de använda kärlets volym och antalet fyllningar pr dag, men 1888 infördes i stället en konsumtionsskatt af 11 floriner pr dt. socker. 1896 höjdes konsumtionsskatten på betsocker och allt annat socker, i raffinerad form, till 13 floriner. Skatten betalas, när sockret lemnar kontrollen för att öfvergå i allmänna handeln. Socker, som exporteras under statens kontroll, är fritt från skatt och åtnjuter i stället en exportpremie på sådant sätt, att:

a) socker, som polariserar från 88—93 %	får 1,50 fl. pr dt.
b) » » » » 93—99 1/2 %	1,60 » » »
c) » » » » minst 99 1/2 %	2,30 » » »

I Österrike—Ungern eger med dessa exportpremier det förhållandet rum, att, om summan af alla exportpremierna under ett tillverkningsår öfverstiger 9 millioner floriner, måste sockerfabrikerna återbetala öfverskottet pro rata parte. Dessa återbetalningar uppgingo för 1896—97 till 1,803,596 fl. för Österrike och 316,516 fl. för Ungern.

Tullen för socker utgör

för råsocker mörkare än N:o 19 holl. stand.	15 fl.
» råsocker N:o 19 och ljusare.	20 »
» raffinadsocker.	20 »
socker i lösning	15 »
sirap	6 »
allt för dt.	

Sverige.

Skatten har alltifrån början varit en betskatt, hvars belopp berott på tullen å råsocker samt på det antagna sockerutbytet ur betorna. Från 1 september 1891 har accisen å betsocker varit hälften af tullen å råsocker (= 23 1/2 öre pr kg.). Det antagna utbytet ur betorna har deremot flera gånger blifvit höjdt och var

1895	9 %
1896	10 1/2 »
1901	11 1/2 »

Med anledning häraf har betskatten varit

1895	10 kronor 57 öre,
1896	12 » 33 »
1901	13 » 51 »

Tullen å råsocker, ej mörkare än N:o 18 holl. stand.	33	öre
d:o d:o mörkare än	d:o	23 1/2 »
d:o å raffinad	33	»

allt pr kg.

Vid export af inhemskt betsocker restitueras ej någon skatt; deremot lemnas en »drawback» af 28,2 öre pr kg. vid export af raffinad, tillverkad af från utlandet importeradt råsocker, för hvilket importtull blifvit erlagd.

För att visa, huru sockerskatten drabbat de olika fabrikena i Sverige meddelas nedanstående tabell, som afser kampanjen 1900—1901, den sista för hvilken fullständiga statistiska uppgifter föreligga. I denna tabell angifves skattens belopp dels efter den under kampanjen gällande skattesatsen, 12,33 pr ton betor, dels efter den från 1 september 1901 gällande skattesatsen 13,51 pr ton betor.

Fabriker.	Afverka- de betor under året 1900—01	Utbyte af råsocker, alla slag	Utbyte af råsoc- ker i procent af betvigt	Skatten pr ton be- tor = 12 kr. 33 öre		Skatten pr ton be- tor = 13 kr. 51 öre	
				Skattens total- belopp	Skatt pr ton råsocker	Skattens total belopp	Skatt pr ton råsocker
	Ton	Ton	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	
Arlöf	75,359	10,378,0	13,77	929,176	89,53	1,018,100	98,10
Engelholm	60,774	7,909,7	13,01	749,343	94,74	820,015	103,80
Hasslarp	56,020,5	6,886,8	12,29	690,733	100,27	756,834	109,90
Helsingborg	44,641,5	5,646,8	12,65	550,430	97,47	603,100	106,80
Hököpinge	51,602,5	6,974,8	13,51	636,259	91,22	697,150	99,95
Jordberga	53,782,0	6,889,7	12,81	663,132	96,25	726,660	105,47
Karlshamn	29,275,0	3,586,7	12,25	360,961	100,64	395,500	110,26
Karpalund	43,847,0	5,784,6	13,19	540,634	93,46	592,380	102,41
Keflinge	34,144,5	4,997,1	14,64	421,002	84,25	461,300	92,31
Köpinge	107,162,0	14,081,2	13,14	1,321,307	93,83	1,447,800	102,81
Roma	45,283,5	5,928,7	13,10	558,346	94,17	611,800	103,19
Staffanstorp	53,326,5	6,879,6	12,90	657,516	95,58	720,450	104,72
Svedala	40,252,5	5,388,4	13,39	496,313	92,11	543,820	100,92
Säbyholm	74,356,9	9,093,1	12,23	916,821	100,82	1,004,550	110,47
Trelleborg	57,824,5	7,754,5	13,41	712,976	91,94	781,215	100,74
Örtofta	48,259,7	6,555,1	13,58	595,042	90,77	652,000	99,46
	875,911,6	114,734,8	209,87		1,507,05		

Såsom häraf synes, har skatten pr ton råsocker 1900—01 vid Keflinge, som haft bästa sockerutbytet, varit 84 kronor 25 öre, men vid Säbyholm, med det lägsta utbytet, 100 kronor 82 öre. Säbyholm har således erlagt 16 kronor 57 öre högre skatt pr ton råsocker än Keflinge eller $1\frac{2}{3}$ öre mer pr kg. Om nuvarande skattesats, 13,51 pr ton betor, varit gällande, skulle skilnaden hafva blifvit ännu större eller öfver $1\frac{3}{4}$ öre pr kg. råsocker.

Enär skatten ursprungligen är afsedd att utgöra halfva tullen på råsocker eller $11\frac{3}{4}$ öre pr kg., skulle skatten pr ton råsocker efter beräkning uppgå till 117 kronor 50 öre.

Det genom förordningen åsyftade tullskyddet af 11 $\frac{3}{4}$ pr kg. blef genom skattesatsen 12,33 pr ton betor ökad med högst (Keffinge) 3 $\frac{1}{3}$ och lägst (Säbyholm) 1 $\frac{2}{3}$ öre pr kg.

Med nuvarande skattesats 13,51 pr ton betor skulle ökningen i tullskydd hafva utgjort högst 2 $\frac{1}{2}$ och lägst $\frac{7}{10}$ öre.

Stockholm den 20 januari 1902.

Å. G. Ekstrand.

Bilaga 2.

TABELL, visande de svenska råsockerbrukens aktiekapital, taxeringsvärden å »annan fastig Patent- och Registreringsverk

Sockerbrukens namn	Aktiekapital.	
	1896	1901
Arlöf. Malmö Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1888 = kr. 500,000. 1898 = kr. 2,500,000	500,000	2,500,000
Engelholm. (filial för Helsingborgs Sockerfabriks A. B.) Nord-vestra Skånes Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1895 = kr. 950,000. 1898 = kr. 644,500. Bolaget beslöt under 1901 att upplösas	950,000	644,500
Hasslarp. Sockerfabriks A. B. »Union». Aktiekapital 1897 = kr. 3,450,000	—	3,450,000
Helsingborg. Helsingborgs Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1889 = kr. 1,169,000. 1897 = kr. 3,000,000. 1899 = kr. 4,500,000	1,169,000	4,500,000
Hököpinge. Hököpinge Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1891 = kr. 600,000. 1897 = kr. 900,000	600,000	900,000
Jordberga. Jordberga Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1891 = kr. 1,005,000	1,005,000	1,005,000
Karlshamn. Karlshamns Sockerbruks A. B. Aktiekapital 1894 = kr. 1,000,000. 1898 = kr. 1,460,600	1,000,000	1,460,600
Karpalund. Karpalunds Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1893 = kr. 1,000,000	1,000,000	1,000,000
Kjeflinge. Kjeflinge Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1891 = kr. 800,000. 1897 = kr. 1,000,000	800,000	1,000,000
Köpinge. Aktiebolaget Ystads Sockerfabrik. Aktiekapital 1893 = kr. 910,000. Bolaget upplöstes 1899. A. B. Ystads Sockerraffinaderi. Aktiekapital 1897 = kr. 1,650,000. 1898 = kr. 2,560,000	910,000	2,560,000
Roma. Roma Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1893 = 600,000. 1897 = kr. 1,000,000 och 1901 = kr. 1,515,200	600,000	1,515,200
Staffanstorp. Lunds Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1888 = kr. 678,300. 1898 = kr. 2,031,900	678,300	2,031,900
Svedala. Svedala Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1894 = kr. 1,000,000	1,000,000	1,000,000
Säbyholm. Skånska Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1888 = kr. 1,200,000. 1897 = kr. 3,000,000 och 1901 = kr. 6,000,000	1,200,000	6,000,000
Trelleborg. Trelleborgs Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1888 = kr. 400,000. 1897 = kr. 700,000 och 1901 = kr. 1,400,000	400,000	6,400,000
Örtofta. Örtofta Sockerfabriks A. B. Aktiekapital 1890 = kr. 700,000	700,000	700,000
Summa Kr.	12,512,300	31,667,200

het samt uppskattad inkomst af rörelse under nedannämnda år. (Enligt uppgifter hemtade från samt Kammar Rätten.)

Taxeringsvärden å »annan fastighet»		Uppskattadt inkomst af rörelse				
1896	1900	1896	1897	1898	1899	1900
673,400	3,200,000	190,000	122,927	—	276,000	202,228
650,000	729,000	400,000	302,437	18,070	226,805	79,697
—	900,000	—	—	100,000	100,000	—
740,000	740,000	27,397	176,500	79,112	292,825	131,568
627,000	934,200	162,902	82,781	126,082	88,952	230,100
760,000	700,000	404,484	—	273,000	160,344	212,683
1,012,300	1,014,800	63,564	—	—	37,801	6,149
1,189,000	1,300,000	—	12,333	280,000	3,800	76,000
615,000	615,000	415,235	26,293	277,343	135,475	188,943
621,000	625,000	374,505	—	248,296	335,281	312,293
1,000,300	1,061,800	381,049	70,485	297,820	467,069	88,933
1,209,000	1,279,600	420,000	—	282,584	87,597	306,663
600,000	700,000	200,000	—	180,315	—	35,632
530,400	530,400	295,677	70,598	82,516	17,983	199,336
534,200	1,022,900	391,792	156,381	318,389	104,515	250,070
400,000	412,000	320,861	—	112,963	71,207	203,279
11,161,600	15,764,700	4,047,466	1,020,735	2,676,490	2,405,654	2,518,574